Citeringsgenomslag för humaniora

Bilaga till Forskningsbarometern 2025

Vetenskapsrådet

2026

Citeringsgenomslag för humaniora

Bilaga till Forskningsbarometern 2025

VR2512
Dnr 3.1-2026-00140
ISBN 978-91-89845-48-0

Swedish Research Council
Vetenskapsrådet
Box 1035
SE-101 38 Stockholm, Sweden

Innehållsförteckning

Sammanfattning **4**
Summary **5**
Bakgrund **6**
Alternativt mått på citeringsgenomslag **8**
Publicering inom humaniora i internationell jämförelse **13**
Publicering inom humaniora i Sverige **17**
Reflektioner inför framtiden **21**

Sammanfattning

Syftet med denna bilaga är att komplettera Forskningsbarometern 2025 med en citeringsanalys av humaniora. Humaniora kännetecknas av en publiceringskultur där böcker och nationella tidskrifter spelar en central roll. Dessvärre lyckas inte Web of Science (WoS) fånga upp denna forskning fullt ut, utan täcker i dagsläget endast en tredjedel av de sakkunniggranskade publikationerna i Swepub. Mot bakgrund av denna låga täckningsgrad, och det faktum att citeringsvolymerna i WoS är för låga för att generera stabila beräkningar av det ordinarie måttet ”andel högciterade publikationer” (topp 10 procent), fattades beslutet att inte inkludera citeringsstatistik för området i 2025 års huvudrapport.

För att ändå belysa området har vi i denna bilaga valt ett alternativt mått på citeringsgenomslag: andelen publikationer med fler än fem citeringar. Det måttet ger stabila beräkningar trots WoS låga täckningsgrad inom området. Eftersom detta mått inte är fältnormerat lämpar det sig inte för direkta jämförelser mellan olika ämnesområden. Även inom ett enskilt område krävs en likartad fördelning av enskilda ämnen för att en jämförelse mellan Sverige och omvärlden ska vara meningsfull. Inom humaniora är så faktiskt fallet; Sveriges publiceringsmönster speglar väl den internationella fördelningen av humanistiska ämnen, med tyngdpunkt på historia, filosofi, lingvistik och religionsvetenskap.

Resultaten i denna bilaga visar att Sverige har ett starkt internationellt genomslag inom humaniora utifrån det valda måttet. Medan världsgenomsnittet för publikationer med fler än 5 citeringar låg på 3,3 procent 2023, uppgick den svenska andelen till hela 6,5 procent. Det innebär att den svenska andelen publikationer med fler än fem citeringar är dubbelt så hög som världsgenomsnittet. Vid analys av enskilda svenska lärosäten framgår att Stockholms, Uppsala, Lunds och Göteborgs universitet är de största aktörerna sett till volym. När det gäller andelen publikationer med fler än fem citeringar krävs dock en försiktig tolkning. Exempelvis har Linköpings universitet störst genomslag inom humaniora, men detta kan delvis förklaras av deras stora andel publikationer inom lingvistik, vilket är ett ämne med generellt sett högre citeringstal än andra humanistiska ämnen.

Inför Forskningsbarometern 2027 planeras en övergång till OpenAlex, vilket kommer öka täckningsgraden. Vår förhoppning är att det ska möjliggöra att humaniora inkluderas som en integrerad del av den ordinarie citeringsstatistiken. Det bör dock understrykas att även med en bredare datakälla kommer beräkningar av andel högciterade publikationer inte att kunna tillämpas på hela den humanistiska produktionen; kompletterande citeringsmått kommer sannolikt att bli nödvändiga.

Summary

The purpose of this supplement is to serve as an addendum to the 2025 Research Barometer, providing a citation analysis of the humanities. The humanities are characterized by a publishing culture in which books and national journals play a central role. Web of Science (WoS) does not fully capture this research and is currently covering only a third of the peer-reviewed publications in Swepub. Given this low coverage, and the fact that citation volumes in WoS are too low to generate stable calculations for the standard metric ”share of highly cited publications” (top 10 per cent), the decision was made not to include citation statistics for this field in the 2025 main report.

To nonetheless shed light on the field, an alternative measure of citation impact has been selected for this supplement – the share of publications with more than five citations – which, unfortunately, can only be calculated based on the portion of production available in WoS. As this metric is not field-normalized, it is not suitable for direct comparisons between different research areas. Even within a single area, a comparison between Sweden and the rest of the world is only meaningful if the distribution of individual subjects is similar. Indeed, this is the case for the humanities; Sweden’s publication patterns closely reflect the international distribution of humanities subjects, with an emphasis on history, philosophy, linguistics, and religion.

The results in this supplement show that Sweden has a strong international impact within the humanities based on the chosen metric. While the world average for publications with more than five citations was 3.3 percent in 2023, the Swedish share reached 6.5 percent. This means that Sweden’s share of publications with more than five citations is double the world average. At the institutional level, the universities of Stockholm, Uppsala, Lund, and Gothenburg are the largest actors by volume. Regarding the share of publications with more than five citations, however, a cautious interpretation is required. For example, Linköping University has the highest impact in the humanities, but this can be partly explained by its large share of publications in linguistics—a subject with generally higher citation rates than other humanities subjects.

For the 2027 Research Barometer, a transition to OpenAlex is planned, which will increase coverage. Our hope is that this will allow the humanities to be included as an integrated part of the regular citation statistics. It should be noted, however, that even with a broader data source, calculations of highly cited publications will not be applicable to the humanities output in its entirety; complementary citation metrics will likely be necessary.

Bakgrund

Bibliometriska analyser utgör en central del av Forskningsbarometern och syftar till att belysa svensk forsknings internationella genomslag. Metoderna för att mäta citeringsfrekvens är dock i hög grad utvecklade utifrån publiceringsmönster inom naturvetenskap och medicin. Inom dessa discipliner är engelskspråkiga tidskriftsartiklar den dominerande kommunikationsformen, och citeringar sker ofta kort efter publicering. Humaniora karaktäriseras däremot av en större mångfald av publiceringsformer. Monografier och bokkapitel utgör här en väsentlig del av den vetenskapliga produktionen, och forskningen publiceras oftare på nationella språk för att nå en specifik kulturell eller samhällelig kontext. Därtill är citeringscyklerna inom humaniora betydligt längre; ett verk kan fortsätta vara relevant och citeras under flera decennier. Eftersom Web of Science (WoS) främst indexerar artiklar i internationella tidskrifter, uppstår för humaniora en diskrepans mellan den faktiska forskningsaktiviteten och vad som synliggörs i statistiken. Vid en jämförelse med Swepub, där alla vetenskapliga publikationer från Sverige ingår, finns bara en tredjedel av de sakkunniggranskade publikationerna med i WoS.[1]

I Forskningsbarometern använder vi måttet andel högciterade publikationer för att mäta citeringsgenomslag. Måttet visar hur stor andel av ett lands eller ett lärosätes publikationer som tillhör de 10 procenten mest citerade i världen. Eftersom citeringsbeteenden varierar stort mellan olika ämnen är måttet fältnormerat för att ge en rättvisande bild av genomslaget. Det innebär att de 10 procenten högst citerade publikationerna beräknas separat för varje ämne och år, för att därefter summeras och divideras med det totala antalet publikationer. Detta är ett vedertaget mått som, till skillnad från citeringsmedelvärdet, inte påverkas av enstaka extremt högt citerade publikationer. Det används bland annat av Centre for Science and Technology Studies (CWTS) vid Leiden University, vars universitetsrankingar baseras på denna indikator.

I tidigare upplagor av Forskningsbarometern har citeringsstatistik för humaniora publicerats, med reservationer på grund av det ofullständiga dataunderlaget. Efter publiceringen av Forskningsbarometern 2023 analyserades citeringsgraderna på djupet. Analysen visade att det bland humanioras 31 ämnen endast är inom etik och lingvistik som publikationerna når upp till fler än två citeringar i genomsnitt. Eftersom andelen publikationer bland de 10 procenten högst citerade beräknas per ämne innebär detta att helt ociterade publikationer kan komma att tillhöra denna kategori. När medelantalet citeringar är så lågt kan det därmed bli slumpen som avgör utfallet. Eftersom siffrorna saknar den precision som krävs för att ligga till grund för myndighetens analyser, beslutade vi att inte inkludera humaniora i citeringsanalyser i Forskningsbarometern 2025.

[1] Datapaket till ämnesrådet för humaniora och samhällsvetenskap. Dnr 3.1-2025-06505

Värt att belysa är att CWTS gör en liknande avgränsning genom att i sina analyser endast inkludera så kallade ”core publications”. I praktiken innebär detta främst engelskspråkiga artiklar i internationella tidskrifter. Syftet med denna avgränsning är att identifiera de publikationer där citeringsfrekvensen är tillräckligt hög för att det ska vara statistiskt meningsfullt att beräkna topp 10-värden. Då humaniora och samhällsvetenskap slås samman i deras indikator är det svårt att se hur stor del av humanioras publikationer som faktiskt finns kvar i underlaget, men CWTS understryker själva att mycket inom detta område faller bort i deras mätningar.[2]

För att inte helt lämna området obelyst har vi valt att undersöka alternativa sätt att närma oss statistiken. Denna bilaga syftar till att komplettera Forskningsbarometern med citeringsstatistik för humaniora genom att använda mått som är bättre anpassade för ämnesområdets förutsättningar.

Hur beräknas antalet publikationer?

Publikationsstatistiken kommer från Vetenskapsrådets publikationsdatabas, som i sin tur baseras på den internationella databasen Web of Science (WoS).[3] Publikationerna i WoS är klassificerade i cirka 250 olika ämnen baserat på vilken tidskrift de ingår i. Dessa ämnen har vi grupperat i 17 ämnesområden, som visas i figur 1, varav humaniora är ett. Inom humaniora finns 31 ämnen och de visas i tabell 1. Vi använder fraktionerad räkning av antalet publikationer. Det innebär att om en publikation har två författare från olika länder får varje land en halv publikation. Samma princip gäller för publikationer som tillhör flera ämnen. Om en publikation skulle tillhöra ämnen inom både humaniora och samhällsvetenskap får humaniora bara halva publikationen. Det faktiska antalet publikationer är alltså högre än vad som visas i figurerna.

---

[2] Indicators. Webbplats: CWTS Leiden Ranking (engelska)

[3] Vetenskapsrådets databas består av följande produkter: Science Citation Index Expanded®, Emerging Sources Citation Index®, Social Science Citation Index® och Arts and Humanities Citation Index®. Dessa produkter har sammanställts av Clarivate ®, Philadelphia, Pennsylvania, USA© Copyright Clarivate ® 2026. Alla rättigheter förbehållna.

Alternativt mått på citeringsgenomslag

Mot bakgrund av de redovisade osäkerheterna i standardmåtten baseras citeringsgenomslaget i denna bilaga på en alternativ metod: andelen publikationer med fler än ett visst antal citeringar. Detta är ett mått som CWTS nyligen har introducerat som ett komplement till deras ordinarie universitetsranking, just i syfte att vara mer inkluderande.[4]

I denna bilaga används alltjämt samma underlag från WoS som i Forskningsbarometern, men genom att använda ett tröskelvärde i stället för fältnormering kan vi presentera en mer stabil bild av det humanistiska genomslaget. Vi har valt att titta på andelen publikationer med fler än **fem** citeringar vilket var lämpligt att använda för just humaniora. Det tillåter oss att identifiera genomslaget utan att resultaten blir lika känsliga för de statistiska slumpfaktorer som uppstår vid fältnormering av små volymer. I likhet med analyserna i Forskningsbarometern har ett fast treårigt citeringsfönster använts. Valet av ett kortare fönster innebär en viss begränsning för humaniora, där citeringshorisonten ofta är lång. Det är dock en nödvändig metodologisk förutsättning för att kunna göra en rättvis jämförelse mellan olika tidsperioder.

Det bör återigen understrykas att detta mått inte är fältnormerat. Som framgår av figur 1 varierar andelen publikationer som når över fem citeringar kraftigt mellan olika ämnesområden. Figuren baseras på världens publikationer från 2018 och 2023.

[4] The CWTS Leiden Ranking 2025: More open, more inclusive, more informative. Webbplats: Leiden Madtrics (engelska)

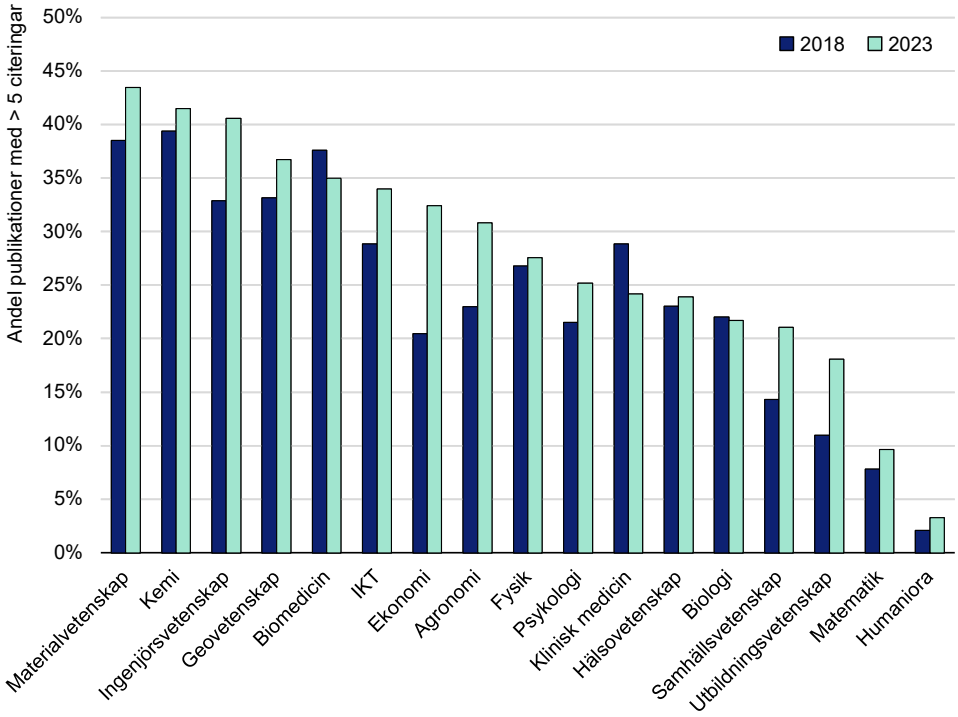

Figur 1. Andelen publikationer i världen med fler än fem citeringar inom olika ämnesområden. Källa: Clarivate.

Not: IKT = Informations- och kommunikationsteknik.

I genomsnitt hade 2,1 procent av publikationerna inom humaniora fler än fem citeringar 2018. Genomsnittet ökade till 3,3 procent 2023. Figur 1 visar att detta är betydligt lägre än för andra områden, vilket illustrerar varför det ordinarie måttet för andelen högciterade publikationer är svårt att tillämpa för humaniora.

Det är också viktigt att notera att även detta mått kan vara vanskligt att använda vid direkta jämförelser mellan länder och lärosäten. Inom humaniora finns en betydande intern variation; vissa ämnen, såsom lingvistik och etik, har en högre genomsnittlig citeringsgrad än andra. Detta beror till stor del på att dessa ämnen har en starkare tradition av internationell tidskriftspublicering, vilket gör att en större andel av forskningen, och därmed även citeringarna, fångas upp av WoS. Om ett land har en stor del av sin publicering inom just dessa områden, kommer de tendera att uppvisa ett större genomslag än länder som publicerar mer inom andra ämnen, utan att det nödvändigtvis speglar en skillnad i kvalitet.

För att ge en djupare förståelse av denna ämnesdynamik redovisar tabell 1 de ingående ämnena inom humaniora.[5] Tabellen visar ämnenas respektive andelar av publikationerna inom humaniora, samt andelen publikationer med fler än fem citeringar inom varje ämne, för världen och Sverige under perioden 2020–2023. Som övergripande referenspunkter för humaniora som helhet kan noteras att det totala världsgenomsnittet för citeringsandelen låg på 3,4 procent, medan motsvarande siffra för hela det svenska humanioraområdet var 6,6 procent.

[5] Ämnesbenämningarna är direktöversatta från de engelska originaltermerna i databasen. För de ursprungliga kategoriseringarna hänvisas till rapportens engelska version.

Tabell 1. Ämnena inom humaniora och deras andelar av alla humaniora-publikationer samt deras andel publikationer med fler än fem citeringar, i världen och Sverige, år 2020–2023

Ämne	Andel, världen	Andel, Sverige	Andel publikationer med >5 citeringar, världen	Andel publikationer med >5 citeringar, Sverige
Etik	2%	4%	24%	20%
Lingvistik	6%	9%	13%	15%
Kulturstudier	2%	3%	9%	13%
Vetenskapshistoria och vetenskapsteori	3%	5%	8%	9%
Arkeologi	4%	6%	6%	8%
Arkitektur	2%	1%	5%	8%
Samhällsvetenskapernas historia	1%	2%	4%	6%
Språk och språkvetenskap	8%	8%	4%	8%
Filosofi	11%	12%	3%	5%
Dansvetenskap	0%	0%	3%	0%
Film, radio och tv	1%	2%	2%	2%
Musikvetenskap	2%	2%	2%	4%
Humaniora, multidisciplinär	13%	10%	2%	7%
Religionsvetenskap	10%	8%	2%	3%
Konstvetenskap	3%	2%	2%	6%
Historia	14%	14%	1%	2%
Asienstudier	2%	1%	1%	0%
Litterärt skapande	0%	0%	1%	0%

Ämne	Andel, världen	Andel, Sverige	Andel publikationer med >5 citeringar, världen	Andel publikationer med >5 citeringar, Sverige
Litteraturvetenskap	5%	4%	1%	0%
Amerikansk litteratur	0%	0%	1%	0%
Folkloristik	0%	0%	0%	0%
Teatervetenskap	1%	1%	0%	0%
Medeltids- och renässansstudier	2%	0%	0%	0%
Poesi	0%	0%	0%	0%
Tysk, nederländsk och skandinavisk litteratur	0%	0%	0%	0%
Afrikansk, australisk, kanadensisk litteratur	0%	0%	0%	0%
Litteratur från de brittiska öarna	0%	0%	0%	0%
Litteraturteori och litteraturkritik	1%	1%	0%	0%
Klassiska språk och antikvetenskap	1%	0%	0%	0%
Romansk litteratur	3%	1%	0%	0%
Slavisk litteratur	1%	0%	0%	0%

Tabell 1 visar att Sveriges fördelning av publikationer inom humaniora i hög grad speglar den globala fördelningen, med en betydande volym inom historia, filosofi, lingvistik och religionsvetenskap.

Samtidigt bekräftar tabellen att andelen publikationer med fler än fem citeringar varierar kraftigt mellan de olika ämnena. Globalt sett är genomslaget störst inom etik (24 procent) följt av lingvistik (13 procent). Detta mönster återfinns även i den svenska statistiken, där dessa två ämnen utgör de främsta styrkeområdena.

Sveriges andel är något lägre än världsgenomsnittet inom etik (20 procent), men ligger något högre inom lingvistik (15 procent).

Tabellen visar också att svenska publikationer har högre genomslag än världsgenomsnittet i stora ämnen som historia, filosofi samt språk och språkvetenskap. Därtill uppvisar Sverige ett mycket starkt genomslag inom multidisciplinär humaniora. Att svenska forskare presterar väl i denna kategori är särskilt betydelsefullt, då den omfattar publicering i bredare vetenskapliga tidskrifter som når ut till flera discipliner samtidigt. Det tyder på att svensk humanioraforskning besitter en förmåga att adressera övergripande frågor med relevans för ett vidare internationellt forskarsamhälle.

Det är även värt att notera att andelen publikationer med fler än fem citeringar ligger nära noll procent för ett stort antal ämnen, både i Sverige och i världen. Detta understryker ytterligare humanioras specifika citeringskultur i de internationella databaserna och visar på nödvändigheten i att använda mått som kan hantera dessa låga citeringstal utan att ge en missvisande bild av forskningens genomslag.

Publicering inom humaniora i internationell jämförelse

Med en tydligare bild av humanioras ämnesmässiga sammansättning och de metodologiska förutsättningarna, kan vi nu rikta fokus mot hur svensk humanistisk forskning står sig i en internationell jämförelse.

Det första steget i denna analys är att se till den faktiska publiceringsvolymen. Totalt sett ökade antalet publikationer inom humaniora i databasen från cirka 73 000 till 80 000 mellan 2018 och 2023. Det innebär en ökning på 10 procent, vilket kan jämföras med att det totala antalet publikationer i databasen för alla ämnesområden sammanlagt ökade med 30 procent under samma period.

Bakom humanioras genomsnittliga ökning döljer sig dock stora skillnader mellan olika ämnen. Den kraftigaste tillväxten har skett inom lingvistik, där antalet publikationer ökade med cirka 30 procent. I andra änden av spektrumet återfinns litteraturvetenskap, där antalet publikationer i databasen tvärtom har minskat med 30 procent under samma period.

I figur 2 redovisas utvecklingen inom humaniora för de volymmässigt största forskningsnationerna och de nordiska länderna. Diagrammet jämför antalet publikationer för åren 2018 och 2023, där siffran i parentes anger landets globala placering 2023. För att göra skillnaderna mellan de mindre länderna läsbara presenteras de största nationerna i ett separat diagram med en anpassad skala.

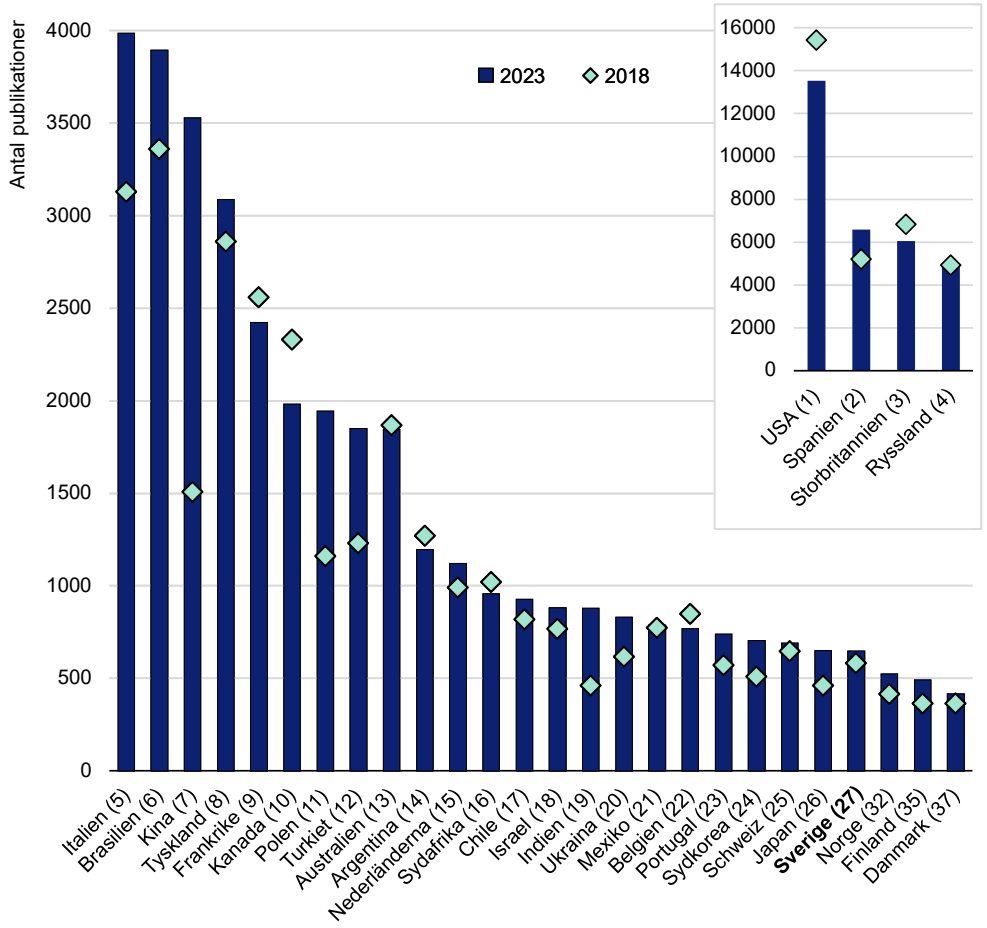

Figur 2. Antal publikationer inom humaniora 2018 och 2023. Siffran inom parentes anger landets placering avseende antal publikationer. Källa: Clarivate.

Resultaten i figur 2 skiljer sig markant från den bild som ges i Forskningsbarometern 2025 (figur 31), där antalet publikationer i övriga ämnesområden redovisas. Medan Kina där är överlägset störst, återfinns landet här först på sjunde plats. Kina uppvisar dock en mycket kraftig tillväxt och har mer än fördubblat antalet publikationer mellan 2018 och 2023. Samtidigt har volymen för USA, som toppar listan, minskat under samma period. USA, Storbritannien, Italien och Tyskland har en stark ställning inom såväl humaniora som övriga ämnesområden, men inom humaniora intar länder som Spanien, Ryssland och Brasilien betydligt högre positioner.

Sverige placerar sig på 27:e plats, vilket kan jämföras med plats 24 för övriga ämnesområden. I figuren redovisas volymen genom fraktionerad räkning, vilket innebär att varje publikation delas upp mellan medförfattarnas respektive länder. För Sveriges del innebär detta en ökning från 583 till 646 publikationer under perioden. Det är en ökning med cirka 11 procent, vilket ligger i linje med den genomsnittliga volymökningen för humaniora i världen. Om man i stället ser till antalet publikationer som svenska forskare varit delaktiga i (i heltal), är ökningen mer markant: från 863 till 1 003. Att ökningen är större om man ser till heltal än till fraktionerade tal visar på en ökad internationell samverkan. Skillnaden mellan heltal och fraktionerade tal kan också förklaras av att

forskningen i stigande grad publiceras i multidisciplinära tidskrifter. Eftersom dessa tidskrifter i databaserna ofta är indexerade under flera olika ämnesområden, delas publikationen mellan dessa områden i den fraktionerade statistiken.

Hur ser det då ut med det vetenskapliga genomslaget för humaniora i dessa länder? Medan volymmåttet i figur 2 visar produktionens omfattning, ger citeringsstatistiken en indikation på forskningens synlighet och användning i det internationella forskarsamhället. I figur 3 illustreras detta genom andelen publikationer som har fått fler än fem citeringar för åren 2018 och 2023. Här sorteras länderna efter störst genomslag år 2023, medan siffran inom parentes anger landets globala placering sett till den totala publikationsvolymen samma år. För att ge en stabil referenspunkt är två världsgenomsnitt utmärkta i figuren, vilket gör det möjligt att se vilka länder som ligger över den globala nivån för respektive år.

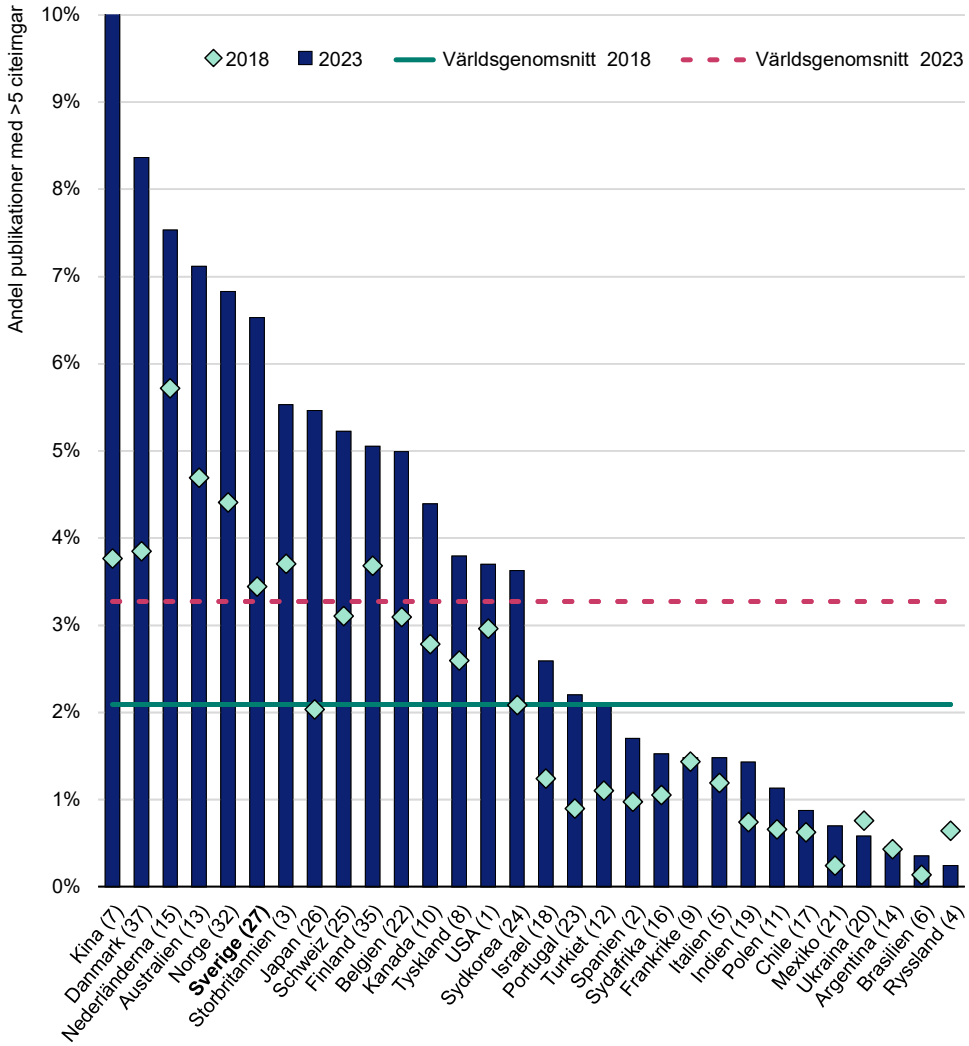

Figur 3 Andelen publikationer med fler än fem citeringar inom humaniora 2018 och 2023. Siffran inom parentes anger landets placering avseende antal publikationer. Källa: Clarivate.

Världsgenomsnittet för andelen publikationer med fler än fem citeringar har stigit från 2,1 procent år 2018 till 3,3 procent år 2023. Vi kan därmed konstatera att citeringsgraden inom humaniora generellt sett ökar. Denna trend hänger delvis samman med den växande publikationsvolymen i databasen; när det totala antalet artiklar ökar, genereras också fler referenser, vilket i sin tur höjer det generella citeringsgenomsnittet. En ytterligare förklaring är de strukturella förändringarna inom området, där publikationsvolymen ökar i välciterade ämnen som lingvistik samtidigt som den minskar i ämnen med generellt lägre citeringsfrekvens, såsom litteraturvetenskap.

Kina uppvisar det högsta citeringsgenomslaget år 2023 med hela 10 procent, vilket markerar en betydande ökning från 3,8 procent år 2018. Som tidigare noterats bör detta resultat ses i ljuset av ländernas ämnesmässiga profilering; en majoritet av Kinas publikationer återfinns inom lingvistik – ett fält som traditionellt har en hög citeringsgrad (se tabell 1). Danmark och Nederländerna, som följer på andra och tredje plats, har en helt annan profil med tyngdpunkt inom filosofi. Att dessa länder ändå placerar sig så högt är särskilt anmärkningsvärt, eftersom filosofi generellt sett inte är ett lika välciterat ämne som lingvistik.

Sverige placerar sig år 2023 på en meriterande sjätteplats bland de jämförda länderna med 6,5 procent, vilket är nästan dubbelt så högt som världsgenomsnittet. Redan 2018 låg Sverige över genomsnittet med ett genomslag på 3,4 procent. Att Sverige placerar sig så högt i denna internationella jämförelse visar att den svenska humanistiska forskning som publiceras i internationella tidskrifter har ett mycket starkt genomslag.

Publicering inom humaniora i Sverige

Efter att ha granskat Sveriges internationella position vänder vi nu blicken mot hur den humanistiska forskningen fördelar sig inom landet. I figur 4 visas antalet publikationer för perioderna 2016–2019 och 2020–2023 för de lärosäten som har producerat minst 10 publikationer under den senare perioden.

Precis som i den internationella jämförelsen används här fraktionerad räkning. Det innebär att om en forskare vid exempelvis Lunds universitet skriver en artikel tillsammans med en kollega vid Uppsala universitet, tillgodoräknas varje lärosäte 0,5 publikationer. Detta ger en rättvisande bild av den faktiska forskningsproduktioner vid varje universitet, men det gör också att de redovisade antalen kan uppfattas som låga.

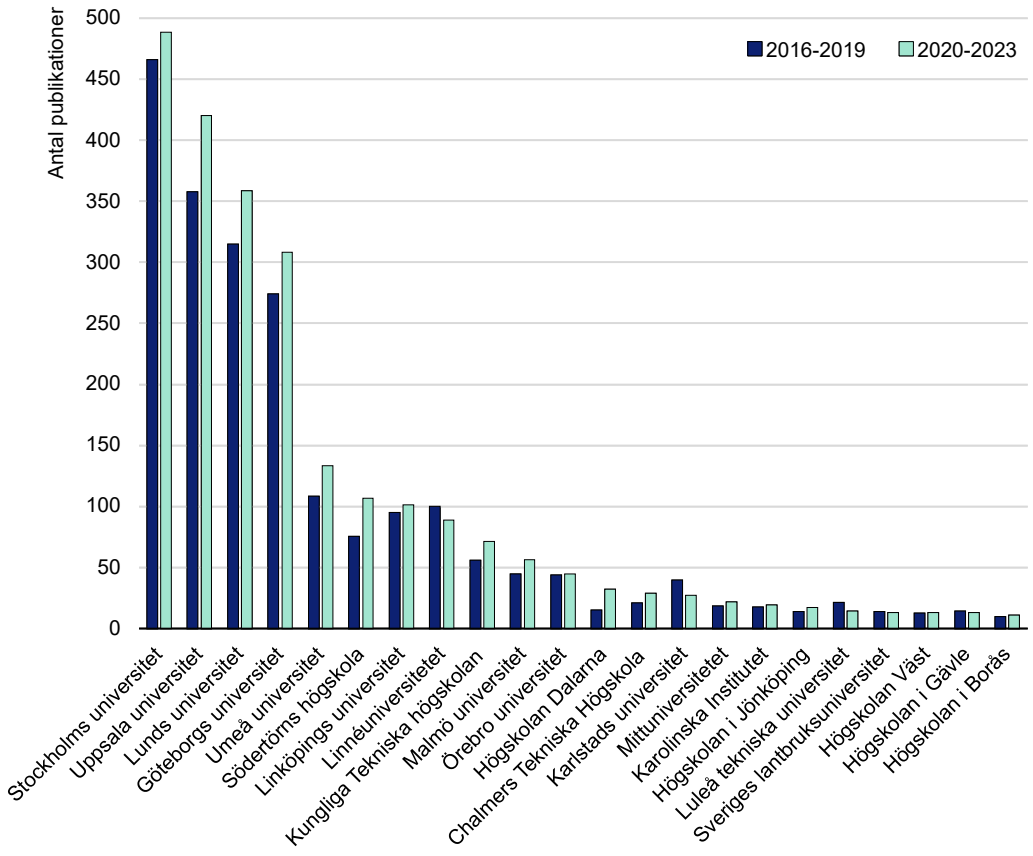

Figur 4. Antal publikationer inom humaniora per lärosäte, 2016–2019 och 2020–2023. Källa: Clarivate.

Not: Endast lärosäten med minst 10 publikationer inom humaniora från 2020–2023 redovisas i figuren

Tittar vi på den totala volymen framgår det tydligt att den svenska humanistiska forskningen har sin tyngdpunkt vid de breda etablerade universiteten. De lärosäten som har flest publikationer är Stockholms universitet, Uppsala universitet, Lunds universitet och Göteborgs universitet. De står för en betydande majoritet av den nationella produktionen, vilket är naturligt givet deras storlek och långa forskningstradition inom området.

Samtidigt som de breda etablerade universiteten utgör en stabil bas, visar figur 4 på intressanta dynamiska rörelser i systemet. Den procentuellt största ökningen mellan de två tidsperioderna är vid Högskolan Dalarna, följt av Södertörns högskola. För dessa lärosäten innebär de stärkta siffrorna att de lyckats öka sin närvaro i de internationella databaserna markant.

Bland de lärosäten som i stället uppvisar en viss minskning i volym märks Linnéuniversitetet och Karlstads universitet. Här bör man dock vara försiktig med att dra för stora slutsatser, eftersom underlaget är relativt litet. En viktig teknisk aspekt i sammanhanget är hur internationella databaser klassificerar olika tidskrifter. Många humanistiska forskare publicerar sig i tidskrifter som i bibliometriska system kategoriseras som samhällsvetenskapliga. Linnéuniversitetet och Karlstads universitet har en omfattande publikationsvolym inom just samhällsvetenskap, vilket exempelvis visas i figur 46 i Forskningsbarometern 2025. En minskning skulle därför snarare kunna spegla en förskjutning i tidskriftsval, än en reell minskning av den humanistiska forskningsaktiviteten.

När vi nu går vidare och analyserar citeringsgenomslaget för de enskilda lärosätena i figur 5, rör vi oss in i ett område som kräver stor försiktighet vid tolkningen. För att säkerställa en viss statistisk stabilitet visas här endast resultat för de lärosäten som har producerat minst 25 publikationer inom humaniora under båda perioderna – ett underlag som alltjämt får betraktas som litet. Resultaten påverkas därtill av lärosätenas ämnesmässiga profiler. Värt att beakta vid tolkning av figur 5 är att Sverige ligger tydligt över världsgenomsnittet under båda perioderna. Världsgenomsnittet för citeringsgenomslaget steg från 2,0 procent under perioden 2016–2019 till 3,4 procent 2020–2023, medan motsvarande siffror för Sverige steg från 3,9 till 6,6 procent.

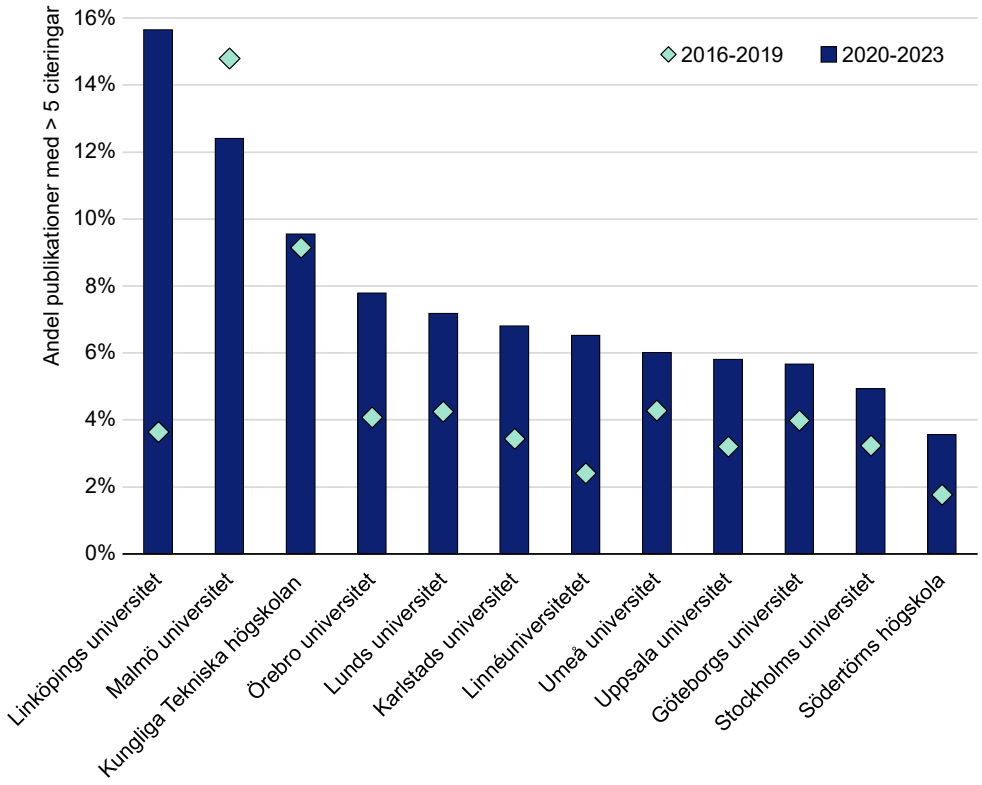

Figur 5. Andelen publikationer med fler än fem citeringar inom humaniora, per lärosäte, 2016–2019 och 2020–2023. Källa: Clarivate.

Not: Endast lärosäten med minst 25 publikationer från 2020–2023 redovisas i figuren.

I figur 5 framgår att samtliga redovisade lärosäten ligger över världsgenomsnittet för perioden 2020–2023. Att alla dessa lärosäten överträffar denna nivå, tyder på en generellt hög kvalitet och internationell synlighet inom den svenska humanioraforskningen.

Det högsta värdet återfinns vid Linköpings universitet, som också är det lärosäte som ökat sitt genomslag mest mellan de två perioderna. Lärosätet har under båda tidsperioderna haft en stark profilering inom lingvistik – ett ämne med hög citeringspotential – men den kraftiga ökningen i genomslag under den senare perioden kan sannolikt härledas till en växande publiceringsvolym i multidisciplinära tidskrifter.

Direkt därefter följer Malmö universitet. Detta är särskilt imponerande eftersom lärosätet har en stor publiceringsvolym inom historia, ett ämne som generellt har en lägre citeringsgrad. Malmös resultat indikerar att de inom sin specifika historieforskning har lyckats nå ett betydande genomslag som tydligt sticker ut, även i relation till de generella ämnesgenomsnitten.

Även Kungliga Tekniska högskolan placerar sig högt, vilket kan härledas till deras profil inom vetenskapshistoria och vetenskapsteori, ett ämne som också uppvisar högre citeringsfrekvens. För de breda etablerade universiteten ser vi ett

något lägre genomslag vilket kan förklaras av att de har en omfattande publicering inom traditionellt stora humanistiska fält som historia och filosofi.

Linnéuniversitetet uppvisar numera ett genomslag som ligger på samma nivå som de breda etablerade universiteten. Lärosätet har haft en betydande ökning mellan perioderna, vilket sannolikt speglar en utveckling i forskningens genomslag. Denna trend förstärks av att lärosätet bibehållit en hög närvaro i multidisciplinära tidskrifter, samtidigt som andelen publikationer inom litteraturvetenskap har minskat.

Södertörns högskola återfinns ytterligare något lägre i figuren. Även om detta till stor del kan härledas till många publikationer inom historia och filosofi, visar placeringen att lärosätet i nuläget har svårare att nå upp till de genomsnittliga citeringsnivåer som de breda etablerade universiteten uppvisar inom samma tidsram.

Sammanfattningsvis illustrerar figuren att ett lärosätes placering i hög grad speglar dess ämnesmässiga sammansättning, men att svensk humaniora oavsett profilering står sig mycket starkt i en internationell jämförelse.

Reflektioner inför framtiden

Denna analys har genomförts som ett nödvändigt komplement till Forskningsbarometern 2025, där humaniora exkluderades på grund av att det tillgängliga dataunderlaget bedömdes vara alltför osäkert för de traditionella bibliometriska måtten. Här har vi i stället använt en alternativ metod för att redovisa citeringsgenomslaget. Resultaten visar att svensk humanioraforskning står sig stark i en internationell jämförelse, men de belyser också de inneboende utmaningarna i att mäta humanistiskt genomslag.

För att i framtiden kunna ge en ännu mer rättvisande bild av humanioras forskningsgenomslag pågår ett omfattande utvecklingsarbete. Vetenskapsrådet har byggt en ny databas, som är baserad på data från OpenAlex och som för närvarande kvalitetssäkras. En övergång till detta nya system ligger i nära framtid, och planen är att Forskningsbarometern år 2027 ska baseras helt på data från OpenAlex. Till skillnad från de kommersiella databaser som utgjort standard under lång tid, erbjuder OpenAlex en betydligt bredare täckning av humanistiska publikationer genom att bättre inkludera olika publiceringsspråk samt bokkapitel och monografier.

Det bör dock understrykas att även med en bredare datakälla krävs fortsatt metodologisk försiktighet. Exempelvis kommer mått som andelen högciterade publikationer fortfarande inte att kunna tillämpas på hela den humanistiska produktionen. Vi kommer att behöva göra avgränsningar för att säkerställa att statistiken förblir tillförlitlig. Vi kommer sannolikt även att behöva komplettera humaniora med alternativa citeringsmått för att synliggöra en större del av den humanistiska produktionen.

En viktig nyckel för att citeringsstatistiken för humaniora ska bli mer heltäckande i framtida system är användningen av permanenta identifierare. Här finns ett tydligt incitament för både forskare och förlag att i ökad utsträckning använda DOI-nummer för alla typer av publikationer, inklusive enskilda bokkapitel. Genom att använda dessa identifierare fångas en större del av den humanistiska forskningen upp och spårningen av citeringar underlättas avsevärt. Detta skapar bättre förutsättningar för att framtida analyser ska kunna ge en mer representativ bild av humaniorafältets faktiska bredd och genomslag.